Overgades Dyreklinik

Kaninguide

DIG OG DIT DYR I CENTRUM

Copyright ©, 2020, Overgades Dyreklinik
Alle rettigheder forbeholdes

Velkommen til alle kaniner og deres ejere

Denne guide er skrevet til dig - ejeren, der netop har hentet din første kanin, såvel som dig der er mere rutineret og har haft kaniner i mange år.

Vi bestræber os på at passe så godt på dine kaniner som muligt. Derfor har vi udarbejdet denne vejledning med den nyeste viden, som forhåbentlig kan hjælpe dig i forskellige situationer gennem din kanins liv.

Selvom du allerede tidligere har haft kanin, kan vi varmt anbefale dig at læse med, da der er kommet meget ny forskning, som er værdifuld viden for dig, der vil gøre det bedste for din kanin.

God læselyst!

Indhold

Om kaninen generelt 6
Generelt 7
Adfærd & tryghed 7
Børn & kaniner 8
Selskab 8
Kaninens mad 11
Fordøjelsessystemet 12
Frugt & grønt 13
Kaninens afføring 16
Generelle kostråd 17
Hvad er hø og kaninpiller af god kvalitet? 18
Basen 20
Plads til aktivitet 21
Udendørs base 21
Helbred og hyppige sygdomme 23
Hold øje med din kanin 24
Nedsat appetit 24
Vaccine 26
Tjekliste for din kanins overordnede sundhed 26

Om kaninen generelt

Generelt

Kaniner omtales normalt som gnavere, men det er faktisk ikke tilfældet. Gnavere har kun ét par tænder i overmunden og ét par i undermunden. Kaniner har endnu ét par, der sidder bag fortænderne - derfor kaldes de støttetandede. Modsat vores vokser tænderne hele livet. Derfor er det vigtigt, at de slides korrekt gennem fodring. Læs mere om ernæring senere.

Adfærd & tryghed

Kaniner er byttedyr af natur. Det vil derfor præge deres instinkter, selvom de er i sikkerhed som kæledyr. De er derfor meget opmærksomme på lyde, hurtige bevægelser og nye lugte, og kan derfor reagere kraftigt ved fx at flygte eller bide ud efter den truende person eller genstand. Du skal derfor tage så meget hensyn som muligt, når du omgås kaninen, så den ikke bliver unødigt stresset.

Det er vigtigt at du lærer din kanin godt at kende, så du kender dens signaler, og ved hvor meget den tolerer. Du kan fra starten komme rigtig langt ved blot at sidde med den frit på gulvet og lade den (hvis den lader sig lokke) spise grønt eller godbidder fra din hånd.

Efterhånden som I har fået tillid til hinanden, kan du begynde at lære din kanin, at det er okay at blive kælet for. Måske kan I nå så langt, at det også er hyggeligt at sidde i skødet og blive nusset. Vær opmærksom på, at mange kaniner ikke bryder sig om at blive taget op. Derfor fraråder vi det, medmindre du langsomt har vænnet den til det. En kanin der spræller, kradser og trækker vejret hurtigt (ses på næsen), er utryg ved at blive taget op, og den bør derfor kun blive taget op i nødsituationer.

Det er desuden en udbredt misforståelse, at kaniner nyder at ligge på ryggen, når man holder dem. Når kaninen ligger på ryggen, kommer den i en slags trance, hvor den ser ud til at være helt afslappet. I virkeligheden er tilstanden en overlev-

elsesmekanisme den kan bruge, hvis den er tæt på at blive ædt af et rovdyr, hvor den spiller død. Det snyder rovdyret til at tro, at den ikke behøver at holde fast i kaninen, og dermed har kaninen fået sin chance til at undslippe.

Under trancen er kaninen meget stresset, da den tror, at den er i fare. Derfor har den det slet ikke så behageligt, som det kan se ud til.

Børn & kaniner

Hvis du har børn i husstanden, er kaninen et dejligt dyr at vokse op med. Du skal dog huske at lære børnene, hvor forsigtigt kaninen skal håndteres, samt hvad den tolererer. Er der tale om helt små børn, skal tæt kontakt overvåges nøje, så de ikke kommer til at gøre skade på hinanden.

Børn og kaniner kan hurtigt få et meget tæt bånd til hinanden, da de fleste børn nyder at nusse og kæle for kaninen.

Selskab

Selvom selskab fra mennesker er dejligt set fra kaninens perspektiv, vil det dog ikke kunne erstattes af selskab fra en anden kanin. Det skyldes at kaninen er kolonidyr. Derfor trives den instinktivt med, at der altid er selskab fra andre artsfæller.

I naturen bor kaninerne i huler under jorden, hvor hver kanin har deres eget territorie, mens de uden for hulerne socialiserer med hinanden og sørger for at overvåge kolonien, så de kan advare hinanden mod eventuelle farer. Dette fællesskab giver tryghed hos kaninerne, og derfor anbefaler vi i høj grad at

have mindst to kaniner sammen.

Da der i en kaninflok i naturen ofte ses slåskampe om hunner (mellem hanner), og redepladser (mellem hunner), er det nemmeste at sætte en han- og en hunkanin sammen, da de ikke har lige så meget at slås om, som hvis du sætter to af samme køn sammen. Her skal du naturligvis neutralisere for at undgå kaninunger, men faktisk er det også en god idé at neutralisere begge kaniner, da det i høj grad reducerer risikoen for dominans og slåskampe. På denne måde danner du det bedste grundlag for, at dine kaniner får et tæt og kærligt bånd til hinanden. Dog kan det også sagtens lykkes at sætte to af samme køn sammen, men her vil risikoen for et dårligt match være større.

Det har også stor betydning, hvor meget plads kaninerne har. Hvis de holdes i et bur, vil kaninerne have nemt ved at bevæge sig over på hinandens territorier, hvilket kan give anledning til tidligere nævnte konflikter. Derfor anbefaler vi i høj grad at give kaninerne masser af plads ved at kunne bevæge sig frit omkring i hele eller visse dele af boligen. På den måde vil der være plads til at kaninerne kan have hver deres territorie i fred, men også plads til at de kan socialisere på fællesområder. Mere om det senere.

Kaninens mad

Fordøjelsessystemet

Fodring rummer nogle af de mest udbredte misforståelser. Ofte opfatter man kaninen som et dyr, som lever fortrinligt af gulerødder og myslifoderblandingen fra supermarkedet. Men det er desværre langt fra tilfældet af, hvad der er godt for den. Lad os starte med at kigge på kaninens fordøjelsessystem.

Ligesom andre dyr som fx hunde og katte har kaniner en mavesæk, tyndtarm, blindtarm og tyktarm. Tyk- og blindtarmen hos kaninen er dog væsentligt større og ligner tilmed hestens tarmsystem, da begge dyr kan fordøje græs og andet plantemateriale. Det er altså her nedbrydningen af fibrene foregår, så de kan få næring til deres kropsfunktioner. Dette foregår via mikroorganismer, som findes i millionvis i disse tarmafsnit.

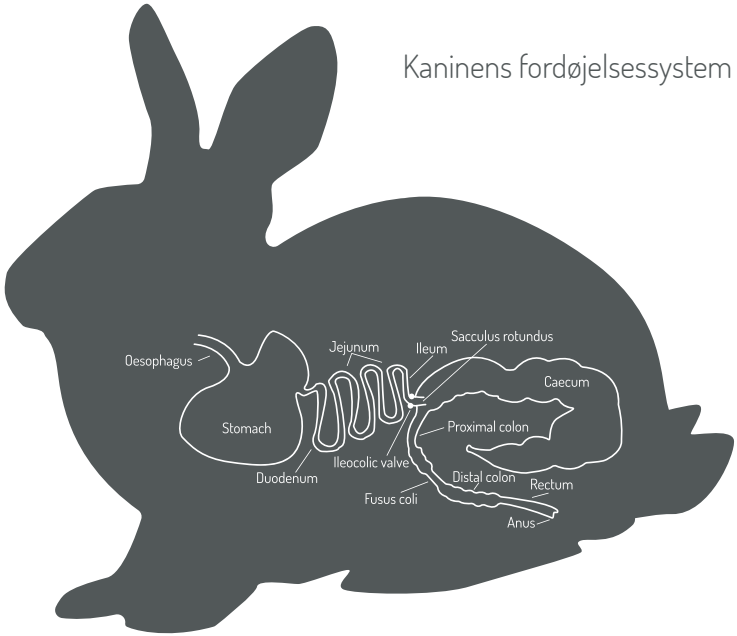

Kaninens fordøjelsessystem

Det er vigtigt, at de hele tiden er i gang og holdes funktionelle, da der ellers er risiko for overvækst af andre dårlige bakterier, som kan producere gas eller giftstoffer, der kan gøre din kanin alvorligt syg.

Du kan forebygge ved at give fibre, der fodrer de gode bakterier. Hvis der kun i mindre grad fodres med hø, græs og andet fiberrigt grønt, og i højere grad med stivelse og sukker fra fx mysliblandinger, vil der hurtigt opstå problemer. De gode bakterier vil ikke få nok næring, og store mængder stivelse vil gære i tarmen og dræbe endnu flere.

Kaninens tarm er altså ikke stærk nok til at indtage særligt store mængder stivelse, og dens kost bør derfor primært bestå af hø. Dette skal optimalt set udgøre 80 % af den daglige ration, mens grønt skal udgøre 10 %, sunde snacks 5 % og kaninpiller 5 %.

Frugt & grønt

Frugt og grønt bør udgøre cirka 10% af kaninens daglige ration. Dog er der forskel på, hvor meget du bør give af de forskellige typer. Der er også noget, du aldrig bør give din kanin.

Grønt, der bør udgøre 75 % af kaninens daglige grønt ration:

- Forskellige slags salater fx hjertesalat, rucolasalat, romainesalat
- Krydderurter fx dild, timian, koriander, mynte, brøndkarse, basilikum
- Gulerods- eller radisetoppe

Grønt, der bør udgøre 25 % af kaninens daglige grønt ration:

- Selleri
- Squash
- Asparges
- Græskar
- Grøn peberfrugt
- Jordskok
- Spinat

• Rødbede
• Kål fx broccoli og blomkål (OBS: hvis kaninen ikke er vant til kål, skal den langsomt vænnes til det, inden det gives i moderate mængder)

Frugt bør kun gives en gang imellem som en snack:

• Æbler uden kerner og stilk
• Pærer uden kerner og stilk
• Fersken
• Kiwi
• Ananas
• Banan
• Melon
• Peberfrugt (gul og rød)
• Mango
• Bær

Giftige eller skadelige grøntsager eller frugt: ⃠

• Majs
• Ærter
• Løg
• Avocado
• Tomatplanter
• Bønner
• Kartofler
• Rododendron
• Frugtkerner og stilke
• Kastanjer
• Nødder
• Korn
• Frø
• Slik

Kaninens afføring

Noget, som faktisk også er en del af kaninens kost, er dens egne pøller. Dog er det ikke alle pøller, som kaninen spiser, men kun nogle specielle, som den udskiller efter den fulde fordøjelse af føden.

Da størstedelen af kaninens fordøjelse sker i blind- og tyktarmen, har kaninen svært ved at optage alt den næring, som frigives i tarmen. Derfor er det en fordel for den, hvis den udskiller resterne af det fordøjede materiale som en speciel type afføring (også kaldet caecotrofer), der spises umiddelbart efter. Dermed kan næringen optages direkte i tyndtarmen og kan forsyne kaninen med energi og vitaminer.

Derudover virker det også stimulerende på appetitten, så kaninen får lyst til at spise endnu mere. Dermed sørger denne proces for, at kaninen konstant har føde i mave-tarm-kanalen, og tarmsundheden opretholdes.

Generelle kostråd

Det er utroligt vigtigt at vælge kaninpiller af god kvalitet. Som tidligere nævnt har kaniner ingen gavn af mysliblandinger fra supermarkeder. Det skyldes flere forskellige ting.

For det første er der typisk flere forskellige komponenter i blandingen; Solsikkefrø, majsflager, pressede piller og så videre. Det får kaninen til udelukkende at vælge det, som den synes bedst om - og det er typisk ikke kaninpillerne! Derfor kan de hurtigt komme til at indtage en stor mængde sukker, hvilket ikke er gavnligt for dem.

Egentlig skal kaninpillen fungere som en slags vitamin- og mineralpille. Derfor er det også vigtigt, at forholdene mellem disse er i orden, samt at der er nok af dem. Det er desværre sjældent tilfældet i de omtalte billige blandinger, da der ofte er et helt skævt forhold mellem mineralerne. Oftest er der alt for meget calcium i i forhold til deres behov, hvilket kan skabe forskellige problemer, som vi kommer ind på senere.

Derudover vil en kanin, der er vant til at spise store mængder kaninpiller, være mere kræsen over for hø og miste værdifuld næring. Vi anbefaler derfor, at du vælger hø og kaninpiller af høj kvalitet.

Hvad er hø og kaninpiller af god kvalitet?

Høet skal være friskt. Tip: Det skal dufte godt og ikke støve. Pillerne skal være ens og have et højt indhold af balancerede vitaminer og mineraler. Her er det vigtigt, at kaninen blot får en lille mængde kaninpiller, da den ikke har brug for mere end ca. 1 spsk. pr. (ønsket) kg kropsvægt pr. dag.

Vi anbefaler selv Science Selective til kaniner, men også Excel Burgess er et udmærket foder. Hvis du vælger at skifte fodertype, skal det nye langsomt blandes i det gamle, så kaninens tarm vænnes til den nye sammensætning. Sådan undgår du bedst maveproblemer.

Det er også rigtig fint at variere det grønt, som kaninen dagligt får - gerne flere forskellige hver dag. Både så flest mulige vitaminer og mineraler dækkes ind, men også for kaninens skyld, så den får lidt variation i kosten.

Husk også, at kaninen altid skal have adgang til rent vand. Gerne fra en skål, der jævnligt rengøres, da bakterier og alger let vokser i en drikkeautomat.

Basen

Plads til aktivitet

Rigtig mange kaninejere har en helt bestemt opfattelse af, hvordan kaninens base skal se ud – oftest består denne af et bur, et lille hus og lidt legetøj. Dog kan der opstå forskellige problematikker, hvis du vælger denne løsning.

Kaninen er fra naturens side meget aktiv og har behov for at bevæge sig frit omkring. Når basen er et mindre, aflukket område, har den ikke længere denne frihed, som de fleste kaniner trives godt med.

Det kan føre til adfærdsproblemer som nervøsitet og indadvendthed, men der kan også opstå sundhedsproblemer som overvægt og sygdomme.

Vi anbefaler derfor, at du som kaninejer tænker i lidt andre baner end den klassiske opfattelse – især hvor kaninen har bedre mulighed for at bevæge sig frit omkring.

Nogle vælger at holde kaninen, ligesom vi normalt holder hund og kat. Der kan den hoppe frit omkring i hele huset, men har en mindre base med dens toiletbakke, legetøj, hule, og hvad man ellers kan finde på. Dog er det ikke alle der bryder sig om, at kaninen er fri hele døgnet rundt. Derfor kan du have en lille indhegning ved basen, hvor den fx opholder sig, når du ikke er hjemme.

Du kan naturligvis kombinere forskellige løsninger, som du har lyst. Men det er vigtigt, at kaninen har så mange timer som muligt, hvor den kan hoppe rundt på så stort et areal som muligt.

Udendørs base

Hvis du foretrækker at holde kaninen udendørs, kan du med fordel bygge en stor indhegning, hvor der er god plads til forskellig aktivitet. Du skal dog huske at grave hegnet ned i jorden. Samtidig skal det være så højt, at hverken kaninen kan hoppe over, eller at andre dyr kan kravle ned til den.

Det er en god idé at overdække indhegningen af hensyn til sikkerheden. På den måde er det sværere for rovdyr at trænge ind i indhegningen, og så skærmer det også for uvejr. Under alle omstændigheder skal der være et sted, hvor kaninen kan sidde i læ for uvejr og holde sig varm. Men når det er sagt, er kaniner faktisk rigtig gode til at holde varmen udenfor, når blot de er vant til det. Du skal dog ikke fra den ene dag til den anden flytte en udendørs kanin indenfor eller omvendt, da det er noget de gradvist skal vænnes til.

Helbred og hyppige sygdomme

Hold øje med din kanin

Kaninen er et meget sart dyr. Derfor er det vigtigt, at du nøje holder øje med helbredet. Som tidligere nævnt er sygdomme ofte relateret til mave-tarm-systemet, så derfor er det vigtigt, at du fodrer den rigtigt. Måske endnu vigtigere er det at holde øje med, at kaninen også spiser sin mad.

Nedsat appetit

Manglende ædelyst kan være tegn på smerte. Dette behøver ikke nødvendigvis betyde, at den har ondt i maven, da det sagtens kan være et problem et andet sted, fx i tænderne. Men hvis du har en kanin, som ikke har spist inden for 12 timer, skal den hurtigst muligt tilses af en dyrlæge. Dette skyldes, at tarmbevægelserne nedsættes pga. manglende føde, og derfor kan giftstof- og gasproducerende bakterier begynde at vokse frem i tarmsystemet.

En stor gasproduktion og udskillelse af giftstoffer medfører mange smerter for kaninen, og efter blot få timer kan det medføre døden. Dette kan undgås ved selv at tvangsfodre kaninen med produktet Critical Care, der indeholder

let fordøjelige fibre og sætter gang i tarmbevægelserne igen. Dette kan du købe i håndkøb hos os. Hvis du er bekymret, anbefaler vi altid en sundhedsundersøgelse, så vi kan fortælle dig, hvordan din kanin har det. Dette vil give dig tryghed i sygdomsforløbet.

Vigtigt: Hvis der allerede er gået over 12 timer siden, kaninen sidst har spist, spist, bør du straks tage til dyrlægen, da forløbet kan udvikles meget hurtigt.

Når du har haft din kanin i noget tid, får du efterhånden en idé om, hvornår der er noget galt. Hvis du derfor tidligt opdager, at den har nedsat ædelyst, kan du med fordel give Critical Care, og derefter afvente og se om kaninen får det bedre, inden du tager til dyrlæge. Som nævnt kan der også være andre ting galt, der medfører nedsat appetit. Derfor bør du booke et jævntligt sundhedstjek. Vi anbefaler et årligt sundhedstjek, hvor dyrlægen samtidigt vaccinerer din kanin.

Vaccine

Vi anbefaler, at du vaccinerer din kanin mod kaninpest og 'Rabbit Haemorrhagic Disease' type 1 og 2. Begge sygdomme er alvorlige og ses jævnligt hos danske kaniner.

Tjekliste for din kanins overordnede sundhed

Langt hen ad vejen kan du selv gøre meget for at holde øje med din kanins helbred. Brug denne tjekliste jævnligt:

- Blanke øjne uden øjenbetændelse
- Intet sekret i næsen, hvor kaninen trækker vejret uden besvær/uden lyde (næsen bevæger sig hurtigt op og ned)
- Fortænder er ikke for lange (er ikke vokset op/ned i tandkødet)
- Ører er rene og er ikke røde eller hævede i ørekanalen
- Pelsen er blank og blød uden nøgne pletter
- Huden under pelsen er lys og uden sår eller hævelser
- Neglene er i en passende længde, så de ikke laver 'krøller' eller generer kaninen på anden vis, når den hopper rundt
- I bagenden der er rent og ingen caecotrofer
- Kaninen spiser og har god appetit
- Kaninen hopper jævnligt rundt og er ikke halt på benene

En sidste ting...

Vi har nu været igennem nogle af de vigtigste ting, som du kan gøre for at passe bedst muligt på din pelsede ven. Der er naturligvis andre ting, som du kan blive i tvivl om som kaninejer, som ikke er med i denne vejledning. Derfor er du altid velkommen til at kontakte os - om alt fra negleklip til råd om sammenføring af kaniner og meget mere.

Tip! Tjek også frikanin.dk for flere gode råd.

Vi glæder os til at se jer på klinikken!

Overgades Dyreklinik

Overgade 43, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 55 12

